

Kategorie od 15 let

4.–6. místo Zuzana Domínová – Hostina pod stíny

Večerní slunce pomalu přestávalo svítit. Vesnice upadala do hodin klidu a nočního odpočinku. Jen z bývalého mlýna u rybníka se ozýval šramot a světlo linoucí se odtud nechtělo zhasnout svůj svit. Právě přistěhovalý muž si zde začínal zvelebovat svůj nový příbytek. Do skříně uklízí starý plášť, poškozený klobouk, rozpárané boty a dosluhující zazáplatované kalhoty. Vesničané jsou přilepeni na oknech svých domů a sledují to celé s přísným pohledem a opatrností.

Neuběhne ani pár dní a na vsi se šíří zvěsti a rozmluvy. Kdo je ten nový muž?

Někteří si udělali obrázek hned. Ostatní vyčkávali.

Je sotva po sedmé, když vesnický krámek otevřel své dveře a ve vzduchu zavoněla mouka a sušené bylinky. Paní Malíková už postávala za pultem. Zvědavě sledovala, kdo tentokrát vkročí jako první. Byl to starý Zedníček, pamětník vesnice, který si zde v krámku krátil dlouhou chvíli.

Dveře znovu tiše cinkly. Muž v zeleném kabátci stál nesměle na prahu. Klobouk v ruce, oči sklopené, jako by si nebyl jist, zda má vejít. „No pojdte dál,“ ozvala se paní Malíková, trochu ostřeji, než zamýšlela.

„Dobrého jitra přeji,“ odpověděl muž klidným hlasem a vstoupil. Jeho krok byl pečlivý, téměř opatrný.

„Á, tak to je ten nový pán z mlýna,“ zvolal z rohu krámu starý Zedníček, který si právě balil tabák do papírku. „Říká se, že jste z města, že ano?“

„Z města... už dávno ne,“ pronesl muž tiše, ale ne nepřátelsky. „Jmenuji se Jan.“ Paní Malíková přikývla. „Jestli chcete máslo nebo vejce, musíte si objednat dopředu.“

Muž se pousmál a kývl. „Dobrá. Děkuji vám, paní. Ať je vaše ráno pokojné.“

Otočil se s úmyslem opustit obchod. V tom však paní Malíková zvolala: „Poslyšte, pane Jane...“ oslovila ho tentokrát měkčeji. „Tuhle sobotu pořádáme slavnosti – každoroční. Starý zvyk, víte? Všichni z vesnice přijdou. Je tam muzika, koláče, trochu slivovice...“

Jan se pousmál. „To zní pěkně. Ale nejsem si jist, jestli tam budu vítán.“

„Hloupost,“ mávla rukou. „Každý, kdo se tu chová slušně, je vítán. A vy jste sice cizí, ale taky člověk jako každý jiný. A vesnice není žádný zámek.“

Chvíli mlčel. V hlavě mu šel čas jinak. Slovo zámek se ho zvláště dotklo, jako by v sobě neslo víc než jen obraz starého sídla.

„Přijdu tedy,“ odpověděl nakonec. „Děkuji vám za pozvání.“

„To ráda slyším,“ pousmála se paní Malíková. „A nezapomeňte, že každý má přinést kousek něčeho vlastního – koláč, hrušky, nebo třeba příběh.“

„Možná přinesu něco z toho posledního,“ řekl tiše Jan.

Slavnosti začaly, jak bylo zvykem – zpěvem, pečivem a přípitkem před obecní školou. Lidé přicházeli slavnostně oblečení. Ženy s klobouky, muži v oblecích a děti honily balónky.

Jan přinesl vlastní koláče. Staré ženy se nad nimi rozplývaly. „To je chuť jako z mládí,“ říkala jedna. Starosta Beneš si ho chvíli mlčky prohlížel. „Odkud že jste, pane Jane?“

„Původem... z místa, které už dávno neexistuje.“

To odpoledne, kdy hrála kapela a víno teklo proudem, si všiml Jan neznámé ženy. Kyprá postava v malinově zbarvených šatech, ale pohled poznání.

Přistoupila k němu. „Víte, že jste stejný jako na té fotografii z roku 1903?“

Jan mlčel.

Další dny vesnicí kolovala šeptanda. František Zedníček, pamětník a bývalý kronikář, vynesl starou fotografii. Muž na ní měl stejný klobouk. Stejný nos. Stejný úsměv.

„To je správce Jan Rychtář. Sloužil panskému rodu za císaře. Byl přísný, ale spravedlivý. Pak jednou zmizel. Někdo říká, že se zbláznil. Jiní, že byl zavražděn.“

Paní Malíková vzpomínala, jak její babička vyprávěla o „muži v zeleném“, co se zjevuje jednou za sto let.

Bylo ještě šero, když pan Zedníček, jak měl ve zvyku, otevřel okenice a zadíval se do pole za statkem. Mezi třpytící se rosou a zpívajícími ptáky se pohybovala silueta muže. Ohnutý hřbet, pomalé, pravidelné pohyby. Kolem něj zvláštní klid, téměř jako by i vítr zadržel dech. Na sobě měl modré kalhoty a bílou košili. Vedle přehozený červený plášť s opotřebovanými zlatými knoflíky. A na tom všem... koruna. Malá, skromná, ale pravá.

Zedníček se zarazil. Vzpomněl si. Ne na jméno, ale na tu starou černobílou fotografii z roku 1903, co visela v obecní kronice. Skupinový snímek ze slavností, kde v popředí stáli hosté a v pozadí... muž v kabátě, tvář do stínu, ale oči byly stejné.

„To není možný,“ zamumlal Zedníček. Ten muž totiž nebyl jen tak někdo. Byl to Jan Rychtář, dávný správce zdejších pozemků. Prý kdysi neuposlechl rozkaz císaře, když měl vesničany vyhnat kvůli novému dolu. Místo toho jim pole přepsal, což mu vyneslo vyhnanství i vymazání z historie.

Zedníček pochopil, že ten muž v zeleném, který včera přišel na slavnosti, nebyl žádný přistěhovalec. On znal jména, věděl kudy vedly cesty, po kterých už dnes nikdo nechodil.

K večeru se vesnice opět sešla na návsi. Slavnosti pokračovaly, ale nálada se změnila. Jako by všichni cítili, že se děje něco zvláštního. Lidé se pomalu otáčeli, tu a tam se ozvalo šeptání. Nikdo už se neptal, odkud přišel. Bylo to jedno. Vesnice ho poznala. Jan Rychtář, muž bez náhrobku se vrátil. Ne jako duch, ale jako připomínka.

Následujícího rána už pole zůstalo prázdné. Bývalý mlýn u rybníka ztichl také. Plášť s knoflíky zmizel. A s ním i koruna, kterou nikdy nenosil jako symbol moci, ale jako tíživý závazek.

V kronice pak pan Zedníček připsal poslední větu:

„Někdy se minulost nehlásí jménem. Jen nás tiše zkouší, jestli jsme ochotni si vzpomenout.“